

ДВА ПІДХОДИ ДО МОДИФІКАЦІЇ СПІВВІДНОШЕННЯ ОБ'ЄКТ–ВЛАСТИВІСТЬ У МАЙНОНГІАНСТВІ

А.П. Коваленко

Проблема логічного значення повідомлень пропозиційних установок потребує такого підходу, який би дозволив аналізувати висловлювання про інтенційні феномени. Він має розглядати питання, що стосуються тих об'єктів, на які спрямовані інтенційні акти. Їх проблематикою займався Ф.Бrentано. Він стверджував, що спрямованість на інтенційні об'єкти є їх необхідною і достатньою ознакою ментальних феноменів: такі об'єкти є складовою частиною ментального акту, однак, вони не співпадають з його змістом і не залежать від нього, а є певною мірою «зовнішніми» щодо нього. Ці об'єкти вважаються позбавленими існування. Відповідно, для логіко-семантичного аналізу висловлювань про такі об'єкти постає проблема області інтерпретації. Існує підхід, який припускає логіко-семантичний аналіз таких висловлювань без залучення інтенційних об'єктів до області інтерпретації. У ньому стверджується, що всі терми, що позначають неіснуючі об'єкти, своїм логічним значенням мають пусту множину. Однак за такого підходу рівнозначними стають «Шерлок Холмс» та «множина всіх множин», що є контр-інтуїтивним. Відповідно, аби уможливити ефективний аналіз висловлювань про інтенційні феномени, область інтерпретації має містити всі об'єкти, незалежно від способу їх існування.

Учень Ф.Бrentано А.Майнонг розвивав вчення про інтенційні об'єкти та способи їх буття. Він відрізняв буття (Sein) від так-буття (Sosein) і підкреслював незалежність другого від першого: кожному об'єкту властиво так-буття, яке складається з його характеристик,

проте не всім-буття. Наприклад, так-буття об'єкта, позначуваного як «теперішній король Франції», складається з зазначеного опису, буття цей об'єкт не має. Крім такого протиставлення, вводиться ще одна пара: існування — наявність (Bestand): перше характеризує буття об'єкта, тобто його часово-просторове існування, друге — онтологічний статус його так-буття: «ідеальне буття» його характеристик. Деякі об'єкти не мають ні існування, ні наявності — це неможливі об'єкти, як, наприклад, круглий квадрат. Навіть такі об'єкти мають бути припустимими у теорії А. Майнонга, якщо керуватися її принципами, що

- (1) Будь-яка думка чи відповідний вислів може припускатися (це принцип «необмеженого вільного припущення»).
- (2) Кожне припущення спрямоване на об'єкт, що мається на увазі [4, с. 9].

Відповідно, для будь-якої якості чи сукупності якостей наявний (тим чи іншим чином) відповідний об'єкт. Такий підхід призводить до ряду парадоксів, які є спорідненими з парадоксом Рассела з теорії множин. Наприклад, припустимо об'єкт, який відповідає сукупності властивостей круглий, квадратний, існуючий, що очевидно суперечить тому, що сам Майнонг заперечував його існування. Інший парадокс стосується припущення такого об'єкта, який втілює одну-єдину властивість A , таким чином, цей об'єкт має одну-єдину властивість, відповідно, він має властивість «мати одну-єдину властивість», відтак, цей об'єкт має властивість A та властивість «мати одну-єдину властивість», це означає, що він має як мінімум дві властивості, що суперечить початковій умові.

Схожим є парадокс, який сформулював У. Рапапорт, припустивши, що властивості, яким відповідає об'єкт, відрізняються від тих, що він втілює. Об'єкти, що втілюють ті самі властивості, яким відповідають, можна назвати самоспіввідносними, а об'єкти, які такими не є, — не-самоспіввідносними. Вираз «о ex F » позначає, що об'єкт o втілює властивість F , « F c о» — властивість F становить об'єкт o : червоний колір становить об'єкт «червоний колір», проте цей об'єкт не втілює червоність. Постає наступне питання: чи втілює не-самоспіввідносний об'єкт властивість самоспіввідносності? У. Рапапорт будує парадокс щодо буттєво-самоспіввідносних (self-Sein-correlate, SSC) та буттєво-не-самоспіввідносних (non-self-Sein-correlate, $\overline{SSC}$) об'єктів, тобто об'єктів, що мають актуальне буття. Втім, цей парадокс є чинним і для об'єктів, які не мають буття.

Визначеннями властивості буттєво-самоспіввідносності та буттєво-несамоспіввідносності відповідно є:

$$(R1) \quad \lambda x \forall F [F \text{ c } x \rightarrow x \text{ ex } F] =_{df} \text{SSC}.$$

$$(R2) \quad \lambda x \exists F [F \text{ c } x \ \& \ \neg(x \text{ ex } F)] =_{df} \overline{\text{SSC}} \text{ [4, с. 13].}$$

Припустімо, що буттєво-несамоспіввідносний об'єкт втілює властивість буттєво-самоспіввідносності: $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle \text{ ex } \text{SSC}$. За визначенням (R1), де замість x підставляється $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle$, а F замість $\neg \text{SSC}$: $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle \text{ ex } \text{SSC}$, відтак, $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle$ втілює всі свої складові властивості, а $\overline{\text{SSC}}$ є єдиною його складовою властивістю. З цього та з визначення (R2) слідує, що $\neg(\langle \overline{\text{SSC}} \rangle \text{ ex } \text{SSC})$. З протилежного припущення, що $\neg(\langle \overline{\text{SSC}} \rangle \text{ ex } \text{SSC})$, випливає у відповідності до визначення (R2), де замість x підставляється $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle$, а F замість $\neg \text{SSC}$, що $\neg(\langle \overline{\text{SSC}} \rangle \text{ ex } \text{SSC})$. Але через те, що єдиною складовою властивістю $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle$ є $\overline{\text{SSC}}$, то звідси випливає, що $\neg(\langle \overline{\text{SSC}} \rangle \text{ ex } \overline{\text{SSC}})$. З цього та визначення (R1) випливає, що $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle \text{ ex } \text{SSC}$. Якщо $\langle \overline{\text{SSC}} \rangle$ не втілює SSC , то має втілювати SSC . Це призводить до суперечності (див.: [4]).

Для подолання цих парадоксів необхідно уточнити сам спосіб відношення об'єкта та властивостей, і його вираження у семантиці. Такий підхід розроблявся учнем А. Майнонга — Е. Маллі; саме на різних інтерпретаціях його поглядів базуються сучасні теорії предикації, які виокремлюють декілька видів відношень «об'єкт — його властивості». Е. Маллі запропонував концепцію, згідно з якою об'єкти можуть мати властивості у два способи: через визначення (Determination) та здійснення (Erfüllung).

«Круг» (абстрактний) не здійснює (erfüllt) умовний опис об'єкта (Objektive) в понятті кругу [...] він не є кругом, відтак, він не потрапляє в об'єм поняття круг, не належить класу кругів, але визначає (bestimmt) їх певним чином та представляє нашому сприйняттю (Erfassen): як поняття-об'єкт, не як ціль-об'єкт поняття [5, с. 3].

Отже, «круг» — об'єкт, який дозволяє нам виражати поняття про круглість, але сам він не представляє собою дещо кругле. Е. Маллі вказує на можливість вирішити проблему «круглого квадрату»:

Ми можемо [...] сформувані поняття «існуючого круглого квадрату», але те, про що ми думаємо є просто «формовизначенням» («Formdeterminat») буття круглим, буття квадратним, буття існуючим [5].

Формовизначення — це свого роду утворення, що виражає властивості, які визначають об'єкт, проте саме воно цих властивостей не має. Відтак, об'єкт «існуючий круглий квадрат» не має властивості існування, а об'єкта, який би здійснював (erfüllt) усі ці властивості, не існує.

А. Майнонг сприйняв та переробив ідею Е. Маллі. Він запровадив поняття формувальних та неформувальних властивостей: перші формують сам об'єкт, виражають якості, притаманні цьому об'єкту самому по собі та складають його так-буття (це такі властивості як червоність, круглість, властивість бути горою тощо); другі є зовнішніми щодо об'єкта і характеризують його буття (наприклад, існування, необхідність бути таким, що хтось думає про цей об'єкт тощо). За такого підходу принцип необмеженого вільного припущення має уточнюватися: об'єкт, що припускається, має обов'язково містити формувальні властивості. Отже, мінімальний об'єкт складається з однієї формувальної властивості, а неформувальних може загалом не бути. У подальшому цей підхід розвивали Т. Парсонс, Д. Жакет та інші дослідники. Найбільш проблематичним у цьому підході є розрізнення формувальних та неформувальних властивостей. Зазвичай воно є суто інтуїтивним, без визначення чіткої підстави. Всі дослідники погоджуються, що існування є неформувальною властивістю, спірними є такі властивості як «бути старим/молодим», «вміти щось робити», «знати щось»: з одного боку, ці властивості внутрішньо притаманні об'єкту, з іншого — вони є похідними від інших більш простих властивостей. Для вирішення цих питань необхідно більш чітко сформулювати різницю між видами властивостей. Д. Жакет описує принцип їх розмежування:

Формувальні (Р) та неформувальні (Р!) властивості розрізняються за наступним критерієм:

$$(C1) \sim (\forall x_1) \dots (\forall x_n) (\forall P^n) (\sim P^n x_1, \dots, x_n \equiv \bar{P}^n x_1, \dots, x_n)$$

$$(C2) (\forall x_1) \dots (\forall x_n) (\forall P^n!) (\sim P^n! x_1, \dots, x_n \equiv \bar{P}^n! x_1, \dots, x_n) [4, \text{с. 114}].$$

Р позначає формувальну властивість, а Р! — неформувальну, $\sim$ — заперечення висловлювання, $\bar{P}$ — доповнення предикату Р. Відповідно формувальними властивостями є ті властивості, які не задовольняють (C2), а неформувальними — (C1). Ці критерії не можна розглядати як визначення, вони «при застосуванні вимагають додаткової інформації про те, чи доповнення певної властивості [...] логічно еквівалентне запереченню висловлювання, що виражає його» [4]. Неспівпадіння доповнення та заперечення предикату, що позначає формувальну властивість, згідно з поглядами Д. Жакета, є можливим у випадку неповних

або невизначених об'єктів, тобто таких об'єктів, властивості яких не є цілком визначеними, наприклад, вага золотої гори: у цьому випадку властивість «важити 1 тонну» ані притаманна золотій горі, ані не притаманна. Відповідно, значення висловлювання «Золота гора не важить (не має властивості) 1 тонну», тобто Px , та висловлювання «Золота гора важить не 1 тонну», тобто $\bar{P}x$, не співпадають, якщо перше є істинним, то друге загалом ні істинне, ні хибне, адже об'єкт золота гора не входить ні до екстенціоналу властивості «важити 1 тонну», ні до його доповнення. Неформувальна властивість завжди або притаманна об'єкту, або ні, відповідно її заперечення має співпадати з її доповненням, наприклад, будь-який об'єкт або існує, або не існує, або можливий, або неможливий тощо.

Описаний підхід до двох видів властивостей дає систему предикації, відмінну від звичайної. Предикат виражає певну властивість, відповідно, об'єктами, що мають цю властивість, є ті об'єкти, що задовольняють певній характеристичній функції. Ці об'єкти складають множину, тобто екстенціонал предикату. Екстенціоналами предикатів, що виражають формувальні властивості, є просто множини об'єктів. Предикати неформувальних властивостей, як таких, що притаманні тільки об'єктам з формувальними властивостями, мають екстенціонали, що складаються з множини множин. Строге розмежування цих двох видів властивостей, означає, що множини множин не є множинами як такими, а є окремими видами сукупностей. Завдяки цьому можна уникнути деяких парадоксів. Наприклад, парадокс з об'єктом, що має тільки одну властивість A : ця властивість розглядається як формувальна, а властивість «мати одну-єдину властивість A » — неформувальна, відповідно, маються на увазі різні види властивостей, і суперечності у цьому об'єкті немає. Властивість A не може розглядатися як неформувальна, адже об'єкт не може складатись виключно з неформувальних властивостей. Схожим чином уникається споріднений цьому парадоксу парадокс Рапапорта: властивість «бути самоспіввідносним» є неформувальною властивістю і не може складати об'єкт.

Найскладнішою для розглянутого підходу є проблема «існуючого круглого квадрату»: її неможливо вирішити без додаткових уточнень. Деякі дослідники припускають можливість «розбавленого» формувального дублікату властивості існування — E , тобто такого існування, що входить до так-буття об'єктів, а не до їх буття. Таким чином, «існуючий круглий квадрат» не існує в тому ж сенсі як просто квадрат: йому не вистачає «повноцінної актуальності або модального моменту» [1, с. 124]. «Розбавлене» існування ширше за просто існу-

вання, тобто об'єктам, яким притаманне існування, притаманний і його «розбавлений» дублікат, але не навпаки. Цей підхід не вирішує зазначену проблему, адже її можна переформулювати у проблему «існуючого нерозбавленого круглого квадрату», що відповідає принципу необмеженого вільного припущення. До того ж, таке рішення породжує додаткові проблеми, наприклад, пов'язані з питанням: яким чином «розбавлені» дублікати співвідносяться з формувальними властивостями? Якщо перші рівнозначні останнім, то вирішені парадокси знову набувають сили. Якщо вони різні, то «розбавлені» дублікати можливо «розбавити» ще раз і так до безкінечності, це робить множину всіх припустимих об'єктів незліченною. Інші проблеми виникають у зв'язку з обмеженням можливості «розбавляти» тільки певними неформувальними властивостями, що може подолати зазначені вище проблеми. Однак у таких випадках залишається можливість припущення парадоксальних об'єктів, які мають певну «розбавлену» неформувальну властивість та її «нерозбавлене» заперечення.

Інший підхід, який з погляду багатьох дослідників є ближчим до оригінального підходу Е. Маллі, полягає у розрізненні двох способів зв'язку між об'єктом та властивістю і, відповідно, двох видів предикації. Прибічники цього підходу називають ці два види зв'язку порізним, проте, зміст вкладають приблизно однаковий: один вид є звичним, загальноновживаним, коли об'єкт є носієм властивості, а другий — зв'язок, коли об'єкт не втілює властивість, не виявляє її, проте містить її у собі, є її носієм. Такий підхід розробляли У. Рапапорт: об'єкт втілює (exemplifies) властивості першого типу, а також може бути сформованим (is constituted by) властивостями другого типу; П. ван Інваген: об'єкт має перші властивості, а другі властивості йому приписуються; Е. Залта (напевно, найбільш розроблена теорія): об'єкт втілює (exemplifies) перші властивості та кодує (encodes) другі. Розрізнення двох типів предикації також не є чітко визначеним, як вказує Е. Залта: «Найкращим способом пояснити це розрізнення є спонування до нього» [6, с. 16]. Підставою для розмежування втілення, що позначається Rx , та кодування, xP , є інтуїтивне розрізнення існуючого (реального), тобто такого, що має розташування у часі та просторі, та неіснуючого (нереального).

Розглянемо різницю між реальним та вигаданим детективом [...]. Звичайний спосіб пояснити цю різницю — це сказати, що вигаданий детектив не має властивості бути детективом у той самий спосіб, що і реальний. Реальний детектив втілює властивості [...]. Ми можемо сказати, що [вигаданий детектив] кодує властивості [6].

Об'єкти, що кодують одні властивості, можуть одночасно втілювати інші (наприклад, об'єкт, що кодує властивість «бути детективом», втілює властивість неіснування, круглий квадрат втілює властивість «бути неможливим»). Одночасно, «об'єкт не зобов'язаний втілювати ті властивості, які кодує» [6].

Неіснуючі об'єкти, що кодують властивості, Е. Залта називає абстрактними (на протиположності існуючим «звичайним» об'єктам, що тільки втілюють властивості). Він визначає їх через алетичну та часову модальності, де $\Diamond$ та $\blacklozenge$ позначають відповідно «можливо» та «іноді», E — «існувати»:

Бути звичайним («O!») $=_{df} [\lambda x \Diamond \blacklozenge Ex]$

Бути абстрактним («A!») $=_{df} [\lambda \sim \Diamond \blacklozenge Ex]$

Отже, абстрактні об'єкти є з необхідністю неіснуючими, а звичайні можуть існувати, відповідно, ці два класи об'єктів не перетинаються.

Е. Залта визначає ряд основних принципів своєї теорії:

- (1) Звичайні об'єкти з необхідністю ніколи не кодують властивостей.
- (2) Для кожного стану властивостей є абстрактний об'єкт, що кодує ці властивості.
- (3) Два індивіди є ідентичними якщо і тільки якщо: (а) вони обидва звичайні індивіди і вони необхідно і завжди втілюють ті самі властивості або (б) вони обидва абстрактні об'єкти та необхідно і завжди кодують ті самі властивості.
- (4) Якщо можливо, що індивід кодує властивість у якийсь час, то цей індивід кодує властивість необхідно і завжди.
- (5) Для кожного стану втілення індивідами [...] існує властивість, яка необхідно і завжди втілюється всіма індивідами, що задовольняють цьому стану, і тільки ними.
- (6) Дві властивості є ідентичними тільки у випадку, якщо вони необхідно і завжди кодуються одним і тим самим індивідом.
- (7) Якщо два індивіди є ідентичними (або дві властивості є ідентичними), тоді будь-що істинне для одного із них є істинним і для іншого [6].

Відповідно до принципів (2) та (3) (б) може бути стільки абстрактних об'єктів, скільки можливих комбінацій предикатів у теорії, та кожен такий об'єкт є унікальним. Доповнення цього твердження принципом (4) вказує на те, що такий об'єкт є одним і тим самим в усіх парах «можливий світ та час» ($\langle w, t \rangle$), хоча властивості, які він втілює, можуть змінюватися від пари до пари. Згідно з принципом (5),

кожна властивість має екстенціонал втілення. Цей екстенціонал варіюється від однієї пари $\langle w, t \rangle$ до іншої пари. У властивостей є другий екстенціонал — екстенціонал кодування, очевидно, що він є постійним для кожної властивості в усіх парах $\langle w, t \rangle$, саме це виражає принцип (6). Одночасно він відкидає можливість ідентичності абстрактних об'єктів, які необхідно і завжди втілюють одні і ті самі властивості. Відповідно, Е. Залта відрізняє два види ідентичності: ідентичність для абстрактних об'єктів та ідентичність для звичайних об'єктів ($=_E$), щодо яких виконується принцип замінюваності (принцип (7)). Проблема ко-десигнативної заміни в інтенційних контекстах вирішується за рахунок того, що терми у інтенційних контекстах позначають не існуючі об'єкти, а абстрактні. Вони кодують ті властивості, що складають гаданий об'єкт для конкретного суб'єкта. Наприклад, об'єкт «Марк Твен_М» у висловлюванні «Мері вважає, що Марк Твен — чудовий письменник» відрізняється від об'єкта «Марк Твен_Е» у висловлюванні «Енн вважає, що Марк Твен чудовий письменник». Різниця полягає у тому, які саме властивості складають об'єкт «Марк Твен» для Мері та для Енн: прочитані кожною з них твори, відомі їм факти біографії, особисте ставлення тощо.

Розглянутий підхід дозволяє вирішити парадокс існуючого круглого квадрату: такий об'єкт не може мати місце в часі та просторі, тобто не може втілювати зазначені властивості: $\sim \exists x (E!x \wedge Rx \wedge Sx)$, проте певний об'єкт може їх кодувати: $\exists x (xE! \wedge xR \wedge xS)$. Уникається тут також парадокс об'єкта, що має виключно одну властивість A : цю єдину властивість об'єкт кодує, а властивість «мати одну-єдину властивість A » він втілює: $\exists x (xA \wedge Px)$. Припустити об'єкт, що втілює одну-єдину властивість неможливо: він також має втілювати мінімум ще одну властивість — існування, у випадку звичайного об'єкта, неіснування, у випадку абстрактного об'єкта. Однак тоді проблеми виникають з парадоксом Рапапорта. Для його подолання можна застосувати обмеження, що жоден об'єкт не може втілювати ті властивості, які кодує, відповідно, самоспіввідносними об'єкти бути не можуть. Проте, це обмеження не діє у повній мірі. Воно не охоплює всі властивості і стосується тільки позитивних. Заперечення не можуть підпадати під дію цього обмеження: абстрактний об'єкт, що кодує неіснування або заперечення будь-якої іншої властивості, що стосується розміщення у часі та просторі, за своїм визначенням втілює цю властивість. Навіть введення декількох видів заперечень, на кшталт того, що є у теорії Д. Жакета, не вирішує цю проблему, адже згідно з принципом (2) для кожного виду заперечення буде наявний абстрактний об'єкт, що ко-

дує його. Тим паче, обмеження, що жоден об'єкт не може втілювати ті властивості, які кодує, дозволяє визначити несамоспіввідносний об'єкт, і переформулювати парадокс щодо не-несамоспіввідносності несамоспіввідносного об'єкта.

Редукція одного з цих двох підходів до іншого є проблемною. Спроба Д. Жакета виразити кодування Е. Залти через формувальні та неформувальні властивості, на мою думку, не є вдалою. Д. Жакет вводить поняття «атрибуції», зміст якої він просто описує, а не визначає:

$A(F^n(!), x_1 \dots x_n) =_{df}$ 'властивість $F_n(!)$ атрибутована природі $x_1 \dots x_n$ ' розуміється або як абстрактна незалежна від розуму асоціація об'єкта з множиною формувальних або неформувальних властивостей, або як (істинне або хибне) здійснення психологічної предикації формувальних або неформувальних властивостей через тезу вільного припущення [4, с. 20].

Саме кодування Д. Жакет виражає наступним чином:

$$(\forall x)[xF^1 \equiv (\overline{E}!x \ \& \ A(F^1(!), x))].$$

Однак, якщо керуватися таким визначенням, то жодному абстрактному об'єкту не відповідає жоден об'єкт у теорії Д. Жакета. Очевидно, що атрибуція є неформувальною властивістю: кожному об'єкту вона або притаманна, або ні. Розглянемо абстрактний об'єкт, що кодує одну єдину властивість Р: $(\forall x)[xP \equiv (\overline{E}!x \ \& \ A(P(!), x))]$. Виникає питання: чи наявний цей об'єкт з точки зору підходу Д. Жакета? Для цього він мусить мати хоча б одну формувальну властивість, однак ні атрибуція, ні неіснування не є такими. Звісно, з точки зору підходу Е. Залти, властивості зазначеного об'єкта не вичерпуються тільки Р, інші властивості він може втілювати, але це тільки такі властивості, які не пов'язані з існуванням у часі та просторі. З точки зору Д. Жакета, ці властивості також не є формувальними. Отже, об'єкт, що відповідає $\exists x(\overline{E}!x \ \& \ A(P(!), x))$, не може бути наявним у підході Д. Жакета.

Різниця між двома підходами не здається нездоланною. К. Файн виражає її так:

Кожне предметно-предикативне твердження можна спочатку виразити нейтральним способом (P, t, π) , де π позначає статус предикації як «звичайний» або «особливий». Прибічники підходу кодування далі розглядають індикатор статусу як приєднаний до зв'язки [...], у той час як теоретики формувального підходу розуміють його як приєднаний до предикату [3, с. 98].

Однак, ця різниця породжує велику відмінність співвідношенням об'єктів. У першому підході кожна властивість виражається двома рі-

зними способами предикації, і відповідно їй відповідає два екстенсіонала. У другому — наявний тільки один екстенсіонал для кожної властивості. З іншого боку, як вже зазначалося, другий підхід має два окремих види сукупностей — множини і множини множин, тоді як у першому такого розмежування немає. Виходячи з цього редукція цих підходів здається неможливою. Проте, кожному об'єкту одного підходу можна спробувати співставити об'єкт або декілька об'єктів іншого підходу, що тим чи іншим чином мають ті самі властивості, тобто зробити їх певний «переклад». Ф. Берто вказує на можливе співставлення підходу кодування та формувального підходу: абстрактні об'єкти Е. Залти можуть тільки кодувати формувальні властивості, але не втілювати їх, а неформувальні властивості можуть бути і втілювані, і кодовані абстрактними об'єктами. Виходячи з цього та з того, що об'єкти у формувальному підході з необхідністю мають формувальні властивості, при переході з формувального підходу у підхід кодування можна отримати наступне:

$$\begin{aligned} \exists x(Q_1x \& \dots \& Q_nx \& P_1!x \& \dots \& P_m!x) \Rightarrow \\ \exists x[(Q_1x \& \dots \& Q_nx \& P_1x \& \dots \& P_mx) \vee \\ (xQ_1 \& \dots \& xQ_n \& xP_1 \& \dots \& xP_m)]. \end{aligned}$$

Варіант $(xQ_1 \& \dots \& xQ_n \& P_1x \& \dots \& P_mx)$ виключається, адже такий об'єкт, що не має формувальних властивостей, неможливий у вихідному підході. Таке обмеження також запобігає виникненню об'єкта, неможливого у підході кодування: коли неформувальною властивістю є властивість, пов'язана з існуванням у часі та просторі, що не може бути втіленою абстрактним об'єктом. Зворотний «переклад» не є однозначним і вимагає детального розгляду властивості, що перекладається. Якщо неформувальні властивості можуть бути і втілювані, і кодовані абстрактними об'єктами, то необхідно розглянути перетин екстенсіоналу, що відповідає предикації втілення цієї властивості, та екстенсіоналу предиката неіснування, $\exists x(Px \& \overline{E}x)$. Якщо такий перетин не є пустою множиною, то предикації втілення відповідають неформувальні предикати: $\exists x(Px) \Rightarrow \exists x(P!x)$, а предикації кодування — пуста множина: $\exists x(xP) \Rightarrow \emptyset$, відтак, навіть якщо один із предикатів кодування об'єкта відповідає пустій множині у формувальному підході, то такий об'єкт відповідає пустій множині: якщо $\exists x(xP) \Rightarrow \emptyset$, то $\exists x(xP \& Qx \& \dots) \Rightarrow \emptyset$. Якщо перетин екстенсіоналу, що відповідає предикації втілення властивості, та екстенсіоналу предиката неіснування є пустою множиною, то предикації

втілення відповідають або формувальні, або неформувальні предикати: $\exists x(Px) \Rightarrow \exists x(Px \vee P!x)$, а предикація кодування є невизначеною у формувальному підході, адже це може бути предикат як формувальної, так і неформувальної властивості. Навіть якщо один із предикатів кодування об'єкта є невизначеним у формувальному підході, то такий об'єкт є невизначеним. Таким чином, предикація кодування практично не «перекладається», бо має тільки два варіанти: або вона відповідає пустій множині, або вона не є визначеною, і відповідність можна певною мірою встановити тільки для предикації втілення.

Таким чином, зазначені підходи до модифікації співвідношення об'єкт–властивість не вирішують усіх суперечностей, що виникають у теорії інтенційних об'єктів. Проте вони пропонують принципи для їх вирішення. У підході, що базується на розрізненні формувальних та неформувальних властивостей, їхнє чітке розмежування дозволяє уникнути частини парадоксів, проте через наявність властивості «існування» як у мові, що описує об'єкти, так і у мові самої теорії залишається невирішуваним парадокс «існуючого круглого квадрата». Підхід кодування має більшу виразність: він дозволяє розрізнити фізичні та інтенційні об'єкти, проте відсутність чіткого розмежування кодованих і втілюваних властивостей зберігає парадокс Рапапорта.

Література

- [1] *Berto F.* Existence as a Real Property: The Ontology of Meinongianism. — Dordrecht : Springer, 2012.
- [2] *Crane T.* The Objects of Thought. — Oxford: Oxford University Press, 2013.
- [3] *Fine K.* Critical review of Parsons' non-existent objects // Philosophical Studies. — 1984. — № 45. — P. 95-142.
- [4] *Jacquette D.* Meinongian Logic: The Semantics of Existence and Nonexistence. — New York: de Gruyter, 1996.
- [5] *Linsky B.* Ernst Mally's Anticipation of Encoding // Journal for the History of Analytical Philosophy. — 2014. — № 5. — Vol. 2. — P. 1-14.
- [6] *Zalta E.* Intensional Logic and The Metaphysics of Intentionality. — Massachusetts: The MIT Press, 1988.

Надійшла до редакції 28 квітня 2017 р.

Анотація

Коваленко А.П. Два підходи до модифікації співвідношення об'єкт–властивість у майнонганстві

У статті висвітлюються два підходи до модифікації відношення об'єкт–властивість, що здійснюються у рамках майнонганства задля усунення парадоксів, які виникають у зв'язку з включенням інтенційних об'єктів в область інтерпретації повідомлень пропозиційних установок. Аналізуються їх обмеженість у вирішенні зазначених парадоксів. Робиться спроба співставити ці підходи.

Ключові слова: майнонганство, принцип вільного припущення, інтенційні об'єкти, властивість, предикат.

Abstract

Kovalenko A.P. Two approaches to modification of object-property relation in meinongianism

The paper considers two approaches to a modification of an object–property relation in meinongianism. These approaches are developed to solve some paradoxes emerged due to including intentional objects into the range of interpretation of the propositional attitudes. The author demonstrates the limits of these approaches in resolving the paradoxes, and compares them to each other.

Keywords: meinongianism, principle of unrestricted free assumption, intentional objects, property, predicate.

References

- (1) Berto F. Existence as a Real Property: The Ontology of Meinongianism. — Dordrecht : Springer, 2012.
- (2) Crane T. The Objects of Thought. — Oxford : Oxford University Press, 2013.
- (3) Fine K. Critical review of Parsons' non-existent objects // Philosophical Studies. — 1984. — No 45. — P. 95-142.
- (4) Jacqueline D. Meinongian Logic: The Semantics of Existence and Nonexistence. — New York : de Gruyter, 1996.

- (5) Linsky B. Ernst Mally's Anticipation of Encoding // Journal for the History of Analytical Philosophy. — 2014. — No 5. — Vol. 2. — P. 1-14.
- (6) Zalta E. Intensional Logic and The Metaphysics of Intentionality. — Massachusetts : The MIT Press, 1988.